

**NAUVA
RAVNATELJICA
NA OSNOVNI
ŠAULI
ŠTEVANOVCI
STR. 3**

**TRADICIONALNI
VAŠKI DEN
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. septembra 2007 ☼ Leto XVII, št. 37

Mešani komisiji ob rob

KA NEJ BI BILE SAMO MRTVE LITURE NA PAPIRI

Vogrška pa Slovenija sta 1992. leta podpisale Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini v Republiki Madžarski in madžarski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji (*Egyezmény a Magyar Köztársaság területén élő szlovén nemzeti kisebbség és a Szlovén Köztársaság területén élő magyar nemzeti közösség külön jogainak biztosításáról*). Te sporazum bi naj bijo dober fundament za tau, ka naj tej dvej manjšini leko zdržita svoj materni gezik (Vaugri v Sloveniji vogrskoga, Slovenci na Vogrskom slovenskoga) svojo kulturo, svoje šaule, nasploj naj leko ostanejo tisto, za ka so se narodili, Madžari ali Slovenci.

Dapa vsakši papir, vsakši dokument, vsakši akt je samo telko vrejden, kelko se s tistoga, ka se v njem piše, napravi, uresniči. Ovak so tau samo mrtve liture na papiri. Zatok pa sta dva rosaga gorapostavila madžarsko-slovensko manjšinsko mešano komisijo, stera ma za delo, ka vsakšo leto gnauk prejkpogledne, ka se je napravilo s tistoga, ka so eno leto prva dolanapisali v zapisniki (jegyzőkönyv).

Če človek pejkpogledne zapisnike zadnji pet-šest lejt,

Cesta med Gorenjim Senikom pa Verico je pomembna za cejlo Porabje

včasini gorapride, ka je v nji vse napisano tak bole »na raji«. Najdemo takše fraze: »trno smo veseli...«, »pozdravljamo...«, »z veseljom smo vzeli na znanje...«, »z obžalovanjem ugotavljamo«. Tauga je največ v

prvom tali zapisnika, gdej komisija prejkpogledne, ka se je napravilo. V drugom tali zapisnikov, gdej komisija predlaga (javasol), ka bi se moglo ešče napraviti, pa leko kašne reči štemo: »dobro bi bilau, če bi se

napravilo...«, »mo probali napraviti...«, »mo si prizadevali...«, »naj se preuči možnost...«. Nin pa človek v zapisniki ne najde nej enoga menja inštitucije, urada, ministrstva (Baug ne daj kakšoga človeka), steri naj

bi bijo odgovoren (felelős) za tau, ka se tau, ka se predlaga, napravi tō. Ranč tak je z datumi, z roki tō. Zatok se pa vlečejo ništrne nejrejšene stvari že več lejt, pa je najdemo v vsakšom zapisniki (financiranje šaul, obnova kulturni domov, železniška povezava Redič-Lendava itn.)

Zveza Slovencev na Madžarskom se je na svojom djilejši predsedstva tak odlaučila, ka mora njen predstavnik v mešani komisiji (predsednik Zveze Jože Hirnök) zastopati pa vōstaniti za tri stvari. Prva je paut, stera naj bi povežala Gorenji Senik pa Verico, s tejm pa dva tala Porabja tō. Druga je, ka naj se obnauvi števanovska šaula, vej pa mlajši (če rejsan ji je malo) ešče itak majo takšo šaulo, kak v kakšno so ojdli njini stari starši pred 50-imi lejtami. Tretja stvar je sistemsko finansiranje Radia Monošter. Tau so si v predsedstvi razmišlali, raj naj se prosi menje, dapa tisto naj se uresniči.

Englendarski predsednik Churchill je prej gnauk pravo, ka če kaj neščejo rejšiti, te ustanovijo kakšno komisijo. Vūpamo, ka je mešana komisija - stera de mejla svoj djilejš 21. septembra v Ljubljani - nej takšna komisija.

Marijana Sukič

DVOJEZIČNI OTROK

V Porabju velikokrat govorimo o tem, da starši ne učijo svojih otrok slovensko, da so premalo osveščeni, kako pomembno je z drugim jezikom začeti čim bolj zgodaj, in kako napačna so prepričanja staršev, da bodo njihovi otroci zamujeno v družini z lahkoto nadomestili v vrtcu in v šoli.

S temi in podobnimi problemi pa se ne ukvarjamo le v Porabju, ampak so enaki tudi v Avstriji in v Italiji, kjer živijo Slovenci, ki, žal, prav tako vedno bolj opuščajo prenašanje svoje materinščine na potomstvo. Slovenci v Italiji, na primer, imajo nekaj dobrih raziskovalcev, ki se strokovno ukvarjajo s problematiko opuščanja izvornega manjšinskega jezika, s publikacijami, ki nastanejo kot plod njihovih raziskovanj, pa na poljuden način nagovarjajo predvsem starše. Le-tem učinkovito dokazujejo, da je njihova vloga v procesu učenja narodnostne materinščine primarna in najpomembnejša.

V založništvu Kulturnega doma iz Gorice je pred časom izšla dvojezična, slovensko-italijanska knjižica z naslovom Dvojezični otrok /Il bambino bilingue/ in podnaslovom Priročnik za starše, avtorice Suzane Pertot, psihologinje-psihoterapevke iz Trsta. Delo obravnava govorni razvoj

dvojezičnih otrok. Nastalo je na osnovi vprašanj in tem, ki jih je avtorica obravnavala na srečanjih s starši otrok, ki so obiskovali vrtce s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem oziroma dvojezični vrtec v Špetru v Beneški Sloveniji. Ima sedemnajst kratkih poglavij, ki zajemajo vse vidike

dvojezičnosti, predvsem najzgodnejše. In kot smo omenili, žal, večina staršev to opušča, zato avtorica opozarja tudi na dejstvo, da starši, ki prepustijo učenje narodnostne materinščine vrtcu ali šoli, morajo biti v tem procesu ves čas aktivni, dosledni in pozitivno naravnani do slovenščine.

Odlomek iz priročnika Suzane Pertot je lahko izredno poučen tudi za porabske starše: »Na ozemlju, kjer živijo Slovenci v Italiji, se nekateri otroci srečajo s slovenščino ali dvojezični vrtec. Gre za otroke neslovenskih staršev in pa tudi staršev slovenskega porekla, ki želijo, da se njihov otrok nauči slovenščine, čeprav so jo sami povsem ali delno opustili. Nekateri izmed staršev pričakujejo, da se otrok drugega jezika nauči mimogrede in brez njihove pomoči. To prepričanje je lahko škodljivo, kajti pozitiven odnos do jezika, podpora in zanimanje staršev so ključnega pomena za otrokov jezikovni razvoj. Zanimanje za otrokov napredek, pohvala, ko otrok govori nov jezik, pogovori z vzgojiteljicami o otrokovem jezikovnem napredku otroku dajejo vedeti, da je za njegove starše vse to zelo pomembno. Če starši

sporočijo otroku željo, da se drugega (v našem primeru slovenskega) jezika res nauči, jim bo otrok skušal na vsak način ugoditi.

Primerno je, da starši poleg psiholoških podkrepitev poskrbijo tudi za bogato jezikovno okolje: otroku naj nudijo možnosti srečevanja z govorniki jezika, ki ga sami ne uporabljajo. Poleg socializacijskih možnosti (krožki, šport...) so pomembne tudi knjige, jezikovne igre, videokasete ipd.

Najbolj pa starši spodbudijo pri otroku usvajanje novega jezika, če se ga začnejo tudi sami učiti. Če se že ne vpišejo na tečaj, naj se vsaj še sami naučijo pesmic in zgodbic, ki jih otrok prinese iz vrtca, in z otrokom delijo veselje ob petju in ponavljanju. Važno in prav nič naporno je tudi uveljavljanje navade, da govorce manjšinskega jezika pozdravijo, jim odzdravijo, se jim zahvalijo ipd. v njihovem jeziku. S tem dokažejo otroku, da jezik in njegove govorce cenijo.

Seveda morajo biti starši prepričani v svoje izbire, kajti dokazano je, da pri otroku niti navidezno najspodbudnejši govorni položaji in naj sodobnejše jezikovno gradivo ne zaležejo, če starši vrednotijo jezik (v tem primeru slovenskega) kot drugorazrednega in jim je vseeno, v kolikšni meri se ga otrok nauči.

Knjižica Dvojezični otrok je za boljše razumevanje otrokove dvojezičnosti, predvsem s strani staršev, izjemnega pomena. Mogoče bi tudi v Porabju morali mladim staršem (pa tudi bodočim staršem) ponuditi kaj podobnega, saj velikokrat prihaja pri starših do napačnih izbir in pojmovanj dvojezičnosti prav zaradi nepoznavanja problematike.

Valerija Perger

UVEDBA SKUPNIH OBMEJNIH PATRULJ

Sporazum o čezmejnem policijskem sodelovanju organov za zatiranje kriminalitete med Slovenijo in R Madžarsko je bil podpisan 25.10.2006 in je stopil v veljavo 15.06.2007.

Ta sporazum ureja različna področja sodelovanja in temelji na nekaterih določbah Schengenske izvedbene konvencije. Sporazum se nanaša na sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in pregona kaznivih dejanj ter mejnega in prometnega policijskega dela. Organi sodelovanja po sporazumu za obmejna območja so PU Murska Sobota in za madžarsko pogodbenico policijski organi županij Zala in Vas. 20. člen sporazuma omogoča izvajanje skupnih patrulj iz razloga javne varnosti in javnega reda, zatiranje kaznivih dejanj in nadzora skupne državne meje v oddaljenosti deset kilometrov od mejne črte.

1. septembra so začeli z izvajanjem skupnih obmejnih patrulj, in sicer dopoldne na območju Lendave na slovenski strani, popoldne pa na madžarski strani na območju Uprave mejne straže Szombathely. Na povabilo namestnika direktorja Uprave Sándorja Dediča se je tiskovne konference

Od 1. januarja 2008 bosta Madžarska in Slovenija postali del schengenskega območja

ob predstavitvi začetka dela mešanih patrulj z R Slovenijo v Óriszentpétru udeležil tudi generalni konzul RS Drago Šiftar. S slovenske strani se je predstavitve udeležil direktor Policijske uprave Murska Sobota Drago Petek, ki je v svojem govoru izpostavil izredno dobro sodelovanje mejne straže in policije R Madžarske z njihovo upravo, ki se je postopno gradilo v preteklosti. Sporazum o policijskem sodelovanju pa omogoča nadgraditev tega sodelovanja z namenom, da se zagotovi prebivalcem obmejnih območij varnost.

Patruliranje se bo opravljalo izmenoma na slovenski in madžarski strani štirikrat mesečno. Praviloma patruljo sestavljajo dva domača policista in en mejni policist sosednje države. Pristojni organ, kjer se opravlja skupna patrulja, pa zagotovi službeno terensko vozilo, lahko pa se izvaja tudi peš. Izvajali jo bodo policisti, ki so tudi do sedaj delali skupaj na mejnih prehodih, kar pomeni, da jezik zanje ne bo pomenil težave.

Andreja Kovač

Mali oglas

Prodajam družinsko hišo v Monoštru v ulici Lajosa Kossutha. Informacije dobite po telefonu: 06/30 499 9726.

Szentgotthárdon a Kossuth Lajos utcában családi ház eladó. Érdeklődni a 06/30 499 9726-os telefonszámon lehet.

Nauva ravnateljica na osnovni šauli Števanovci

Tü je gesen, pa tü je začetek nauvoga šolskoga leta. Edni mlajši fejst čakajo šaulo, drugi nej. Ranč so tak s tejm, tak mislim, samouprave, župani pa ravnatelji tü, zato ka se

čavo ešče števanovski župan, nej ka bi tak zopojdli kak pred desetimi lejtami, ka se je samo eden glaso pa je tisti tü Madžar bijo. Zdaj sva dva notra dala, bivši ravnatelj pa

Vzgojiteljica Agica Holec, stera je na sombotelski visoki šauli končala slovenščino tö, je od 16. augustuša gratala ravnateljica šaule

s tejm začnejo probleme tü. Gnesden šaulo gordržati finančno je nej léko delo, sploy pa te, gda so tak male kak pri nas na Gorejnjom Seniki pa v Števanovci. Zvün finančni problemov so v Števanovci meli druge probleme tü. Ravnateljja so mogli izvoliti, zato ka je prejšnjomi dolaparteko mandat. Dva sta notra dali prijavo, bivši ravnatelj Emil Eredics pa Agica Holec, vzgojiteljica, vodja vrtca v Števanovci. Med dvöma je samo Agica Holec dala notra tašo prijavo, štera je zakonsko vredni bila. Tak ka od 16. augusta je ona nauva ravnateljica na osnovni šoli v Števanovci. Zaka se je vzela za tau, od tauga sam go malo spitalo.

• *Agica, kak ti je tau napamet prišlo, ka š se glasila za ravnateljja?*

»Dosta sam si zmišlavalala, če notra dam natečaj ali nej. Vejm, ka je tau nej léko delo. Malo je mlajšov, starišom pa školnikom tü ne mora vsigdar nagoditi, od finančni težav sam te ešče ranč nej gučala. Dapa zato sam si itak tak zmišlala ka mo se glasila, zato ka dosta nevol pa problemov smo meli za volo tauga, ka smo madžarskoga ravnateljja meli. Fejst me je nagu-

v ednoj dvojezičnoj šauli ravnatelj Slovenec mora biti.«

• *Dva dni, ka se je šaula začnila, kak vidiš zdaj probleme, ka si že ravnateljica?*

»Zdaj tö ranč tak vidim, kak te, gda sam ešče nej prejkvzela šaulo. Gnesden edno tašo malo šaulo pelati, kak je števanovska, je nej léko delo. Več dela je kak v vrtci. Ešče sreča, ka dosta pomauči dobim od pomočnice Anice Szalai, štera je tau že več lejt delala. Dapa na pomauč so mi školnicke tü. Pa tau je dobro zato, ka dja tak mislim, ka šaulo voditi samo vküper s školniki leko.«

• *Kak tau ka se je eden školnik nej glaso za ravnateljja?*

»Dja tau ne vejm, dapa tak mislim, ka oni si naprej ne brodiyo. Če bi vse tak šlau tadala kak do tejsa mau, te bi se

zato ka je bivši ravnatelj nej tak delo, kak bi trbelo. Trbelo de edno leto dočas, ka vret pridemo.«

• *Kakšne plane, ideje maš, če naprej gledamo?*

»Gda sam dja natečaj pisala, sam ma naslov dala: Nej drugo, samo malo ovakšo, pa etak tadala kak je do tejsa mau šaula delala! Zdaj niši logo štjemo naprajti, ali z dvej zastav ali z dvej rauk, naj se

»Rok je zdaj drugo leto septembra. Pa te se ešče tü leko odlaučimo, če štjemo tau ali nej.«

• *Tak mislim, če ovak nede šlau, te samo tau ostane, dapa dočas ešče dosta mantranja čaka na vas.*

»Delo baude, od tauga se nej trbej bojati. Če gledamo zidino, leko vidimo, ka bi go že davnik obnavlati trbelo. Tau tö ne vejm, ka prejšnji pet lejt, ka so delali. Če bi vsikšo leto

Zidino šaule bi trbelo obnavviti

Na števanovski šauli dela več krožkov in kulturni skupin, med njimi lončarski krožek, ki ga vodi gospaud Zelko

zakon tau naprejpiše. Drugo je pa tau bilau, ka je prednost emo tisti, steri obvlada slovenski jezik. Dja sam tak mislila, gda sam se glasila za ravnateljja, ka mam telko mauči, pa volau zatau ka mo vedla pomagati šauli pa s tejm vesi tü. Sploy pa tak, ka de dvojezična šaula. Tak sam zmišlavalala, ka

šaula naskora zaprla pa oni bi tö nej meli delo. Dja sam v vrtci začnila delati pa mena tü nej vseedno, ka baude s šaulov, zato ka se vrtec tü k šauli drži. Zato ne vejm, zaka si školnicke etak brodiyo. Etak je leko, ka bola lakejšje brez brige biti, dapa nekak mora tau nasé vzeti. Nede léko delo,

vidi, ka vküpdžimo pa smo dvojezična šaula.«

• *Na koj mislite s tejm, ka vküpdžite?*

»Kak Slovenija pa mi Porabci. Na tejm si ešče zdaj zmišlavamo, kak de te logo vögledo.«

• *Leko, ka pri šauli vse vret pride, pa te meli logo, dapa najvekši problem je itak tau, ka je malo mlajšov, nej?*

»Tau problemo od ednoga dneva do drugoga dneva ne more rejšiti. Za volo tauga mammo finančne probleme. Zaman mo delali ka koli, če nede mlajšov. Zdaj je guč od tauga, ka bi se združili s seničko šaulov, dapa dja v tejm tü vidim probleme. Oni dobijo proračun, od nji de odvisno, kak do oni pejnaze talali, delili. Od nje de odvisno, štere školnicke do tapošilali, nej? Dja tau vejm, ka edno šaulo gordržati je nej leko delo, gda je malo mlajšov, dapa če gnauk de nam že drugi zapovejdo, tista te že nede naša šaula.«

• *Kak zdaj tau združjenje stoji?*

nika malo popravlati, te bi nej tak vögledala šaula, kak zdaj vögleda.«

• *Kelko proračuna ma zdaj šaula?*

»Tau zdaj ne vejm povedati, dapa tau vejm, ka sploy dosta fali, kauli deset milijauk. Ka je nej odvisno od pejnaze, tisto mi vse probamo naprajti. Od 17. septembra baude podalšano bivanje (napközi), ka do tejsa mau nej bilau. Vsakši popodne baude niši krožek za mlajše. Plesali do, popejvali, lončarstvo do se včili.«

• *Tau se že vej, kelko mlajšov baude kasneje?*

»Mlajšov de vsigdar menje. Pa tau tü ne vejm ešče, stariške kama nut dajo mlajše, sé ali v varaško šaulo. Zdaj smo ešče edno leto dobili. Starejšo lüstvo tü tau pravi, ka vsikši den je darilo, mi smo tö tak s šaulov, vsakšomi leti se veselimo, stero ešče leko začnemo. Zdaj smo mi tö velko darilo dobili, ešče edno leto. Ka pa potistim baude, tau ešče ne vejm.«

Karel Holec

OD SLOVENIJE...

Spremembe v vladi in Sovi

Ministri za zdravje Andrej Bručan (SDS), za promet Janez Božič (SLS) in za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan (NSi) so premieru Janezu Janši posredovali odstopne izjave, ki jih je ta tudi sprejel. Janša sicer njihovih dela ne ocenjuje kot slabo in meni, da so bili v vseh treh resorjih doseženi pomembni vsebinski premiki. Delna rekonstrukcija vlade bo po napovedih zaključena v desetih dneh. Vlada je razrešila tudi direktorja Sove Matjaža Šinkovca, ki ga je nasledil Andrej Rupnik.

Premier je odstopne izjave ministrov sprejel, ker je ocenil, da se je na ta način moč izogniti povečanju neproduktivnih napetosti, ki onemogočajo nadaljevanje resnega in poglobljenega dela. Vsi trije ministri so bili namreč v zadnjem času tarče ostrih kritik opozicije in javnosti. V Janševi vladi sta se doslej že zamenjala minister za delo, družino in socialne zadeve in minister za kmetijstvo. Janeza Drobničiča je lani decembra na ministrstvu za delo zamenjala Marjeta Cotman, na kmetijskem resorju pa je Marija Lukačič zaradi zdravstvenih razlogov ministrski stolček na začetku leta prepustila Iztoku Jarcu. Minister brez listnice, sicer zadolžen za razvoj, Jože P. Damjan, pa je spomladi lani odstopil iz osebnih razlogov.

Slovenija blestela na SP v atletiki

Slovenska atletska odprava na enajstem svetovnem prvenstvu v Osaki je zablestela v polnem sijaju. Ne samo srebrna medalja Primoža Kozmusa v metu kladi-va, temveč kopica odličnih izidov v finalih so potrditev dobrega dela na atletskem področju. Bero izjemnih rezultatov slovenske odprave v Osaki je že prvi dan prvenstva začel Miran Vodovnik, ki je postal šesti najboljši metalec krogle na svetu. Njegovo uvrstitev so v prihodnjih dneh nadgradili Primož Kozmus, Brigita Langerholc s petim mestom v teku na 800 metrov, Matic Osovnikar s sedmim mestom v finalu teka na 100 metrov ter Marija Šestak, ki je v finalu troskoka osvojila peto mesto.

RAZSTAVA „HOLYDAY“

»Galerijo zaprejo. Kasino bo na njenom mesti. Mene so 'vö-zrationalizirali«. Brez mene de prej falej, « mi pravi znani sombotelski slikar Ferenc Masszi, dotedanji ravnatelj male klejtne galerije v centri Sombotela. »Večer de zanimiva modna revija, pridite, pa si jo poglednite. Tou de moja zadnja razstava.«

Revija je bila nenavadna, čisto futuristična. Predstavili so ekstravagantne ženske popol-

dosegnoli nivo zapadne civilizacije. Najvažnejši program je postanolo poveščavanje ma-

vredno živeti. Tou pomejni, delaj, ka ti veselje spravla, pa uživaj vsako minuto. Tou je čudovito, vse skrbi pozabimo, lahko samo delamo tisto, ka nam največje veselje spravla. Ali za edno malo nas začne grizti dušna vejst, pa začnemo premišlavati o tom, ali ne bi bilou bole pametno bougše

joj sobi do gležna hodi med špilarajami. Ranč v pamet ne vzeme, če njemi ešče kakšno-ga novoga küpите, nej ka bi se njemi veselii! Srejdnješolec se v šoulo pripela z mercedesom. Gda pa konča šoulo, de mogouče v začetki delao za minimalno plačo. Mislite, ka ga v žitki ešče kaj razveseli? Mogouče, če njemi küpите ferrarija! Tisti, šteri si je pa kaj sam z žmetnim delom spravlo, de tisto stvar znau cejniti, pa se njej iz srca veseliti, ar vidi ploud svojoga dela. Kak si pomali venomer več stvari moremo privoščiti, bomo vsako minuto znali cejniti, jo bomo znali vživati. Vživali bomo vsako malo darilo žitka, pa bomo srečni, ar nam bode vsaki den eden »carpe diem«. Vse, ka smo dosegnoli, je s težkim trüdom dosegnjeno, pa te bomo znali brezi griže dušne vejsti vživati vsaki hip žitka. Te zarazmimo, ka tou dava smisel našemi žitki. Važen je vrstni red. Ne pozabimo, ka moremo gnes spunjavati svojo dužnost, pa te tou pomali pripela k vütrašnjemi dnevi, šteri nas pali obdari s

danske oblejke, štere je kreirala Vanda Szigeti, mlada, nadarjena modna kreatorka, štera je zvün oblejk predstavila tüdi milieu, v šterom te prefinjene dame notripokazane oblejke nosijo, pa je predstavila njuvo obnašanje s prijateljicami, s šterimi se srečajo med malimi rokoko mizicami, prestrejtimi z dragocenim porcelanom, pa kokotirajo med sebov na leki francoski način. Posrečilo se njej je predstaviti dekadenco bogatoga sloja družbe, štera absolutno nikšoga cila v žitki nema zvün toga, ka uživa dani moment, ka poznamo pod izrazom »carpe diem«. Za cejli naš denešnji žitek je značilna dekadentnost, ar živemo brez iluzij, brez vüpaznosti, brez vere, brez kakšnih koli plemenitejših cilov, živemo takšni žitek, šteroga bi pravzaprav leko imenuvali za brezcilni, monotoni žitek, za žitek brezi vsake globoke vsebine, mogouče celou brez perspektive. Na tom prestori smo

materialnoga imanja. Vseposedi iščemo samo užitke, pri dosegnenji šterih si vzememo na pomouč mamila, pijače, cigarete. Važno je samo uživanje trenutka, »carpe diem«. Ne mislimo na bodoučnost. Tüdi te si izsilimo iz žitka svoj »carpe diem«, gda bi s cejlo našo močjo mogli delati za tou, naj te »carpe diem« ednouk resničnost grata, istinski užitek.

Ali je tou naše želejnje greh? Nej, tou nikak ne moremo trditi. Samo dostokrat ne razmimo, ka tou pravzaprav je. Ne vzememo v poštev, ka je dosegnenje »carpe diema« eden zaželeni življenjski cil, za šteroga se moramo trüdit iz dneva v den, za štero moremo dosta aldovov prinesiti, pa nas te naš žitek z njim obdarüje. Te bomo rejsan meli občütek, ka je tou nekaj takšnoga, za koj je bilou

vöponücati te čas za kaj bole čednoga? Ali je tou nej bilou ednostavno zapravlanje dragocenoga časa? Pa te se trdno

odloučimo, ka je tou bilou zadnje, ka nikdar več ne bomo pri zahajanji sunca ploudili iluzije.

Gde napravimo hibo? Že te, gda najmenšoj deci spoküpi-mo vse, ka si zaželi, pa v svo-

svojim »carpe diemom«. Te spoznamo, ka je »carpe diem« nej drügo, kak popolna harmonija dužnosti, njuvoga spunjavanja ino vživanja tistoga, ka smo si sami nastavili. Samo tak leko postane naše blajženstvo popolno. Tou pomejni, ka se nikdar v žitki ne moremo staviti, pa samo brezoblačno vživati njene lepoute, ar megnenje, šteromi bi najraje pravili, naj se stavi, ar je tak lejpo, ka se je za tou splačalo živeti, tak na ednouk lejne. Nadale moremo delati za prišesnost, štera prvle ali sledi sedanjost grata, štera nam pali za eden kratek čas olepša žitek, nam podari težko čakani »carpe diem«.

Suzana Guoth

DOLENJI SENIK JE BIU GLASEN

Na Dolenjem Seniki je dosta ludi nej znalo, ka se zgodilo v nedelo, 2. septembra, popodneva. Dva autobusa stapuniva bila s Slovenci, ki so

več kak eno leto je minaulo, ka Irena počiva v grobi. Potejm smo šli v kulturni daum. Praznoga stauca je nej bilau, telko nas je bilau. Naj-

Za porabske penzioniste so zašpilali člani gledališke skupine s Tišine

prišli iz vesnic, od Črejpnika do Gorenjoga Senika... Mi, slovenski penzionisti smo na piknik prišli na Dolenji Senik pa smo takšo larmo delali, gda smo dola z autobusa šli, ka sto je spau, se je prebūdo. Dosta nas je bilau. Šli smo na graubišče, k grobi Irene Barber. Pūšau rauž smo djali na grob, pa smo vužgali svejčo. Slovensko molitev smo molili in svete naute smo spejali. Že

prvin smo poglednili skupino iz Slovenije, steri so nam špilali kratko, dapa pravo gledališko igro. Dosta, dosta smo se smedjali. Oni so nam nej neznani, ka smo je že vidli v Varaši tō, gda so špilali v Slovenskem domi. Za te vesele minute se lepau zahvalimo njim. Pa lepau se moramo zahvaliti gledališki skupini Veseli pajdaši iz Števanovec tō, ka so nam oni tō veseldje spravili.

Potejm se je pa začnila muzika. Sto Slovence pozna, tisti že vej, ka gda se muzika prime, te že popejvlamo pa plešamo tak, ka se vse praši. Takšoga ipa človek vse pozabi. Ne misli na bolezen pa žalost, samo se radūva. Penzionisti smo se veselili, dapa

Gda sam išla domau po pločniki v Varaši, ma ena spoznana ženska pitala, gde sam bila. Pa njim pravim, ka smo piknik meli, slovenski penzionisti, pa ka smo se dobro meli. Te pa ta vogrska ženska pravi: »Vi Slovenci pa trno vkūp držite!« Pa kakšo istino je prajla.

Potistim so pa veselo plesali

bilau je več žensk, stere so nas padentnivalo. Pekle so klobase pa špejk, pa so nej trūdne gratale, tak so dele kak mašin, zato, naj se mi dobro čutimo. Tau njim tō lepau zahvalimo. Na konci piknika smo pá na autobus vseli pa smo se domau pelali.

Dočas smo vkūp pa slovenski gučimo, dočas se materni dzejik ne pozabi. Slovensko narodnost mi moramo zdržati pa tadale dati mlajšom. K tomi so dobre priložnosti takša srečanja.

Klari Mešič

TRADICIONALNI VAŠKI DEN

Konec avgusta so priredili vaški den na Gorenjem Seniki. Sveta meša je bila v 11. vōri. Potistom se je začno program v šotori, šteri je biu gorpostavljeni na športnom igrišči. Zbrane ludi, vaščane

pa goste je pozdravo nauvi župan Gabor Ropoš. Prejk so dali vodovod, šteroga so zdaj končali na Janezovom brejgi pa na Grbenščeki in v okviru toga so pozvali ministra Petra Kissa, samo ka on nej mogo pridti, zatok namesto njega je tūj biu državni sekretar Lajos Molnár. Njema je župan sim-

bolično prejkda en tau cevi, in je pravo, ka vūpa, da za par lejt eno vekšo tō leko prek da, štera de cejv za kanalizacijo. Gospod župnik je tō gorpostavečo vodovod. Potem je biu kulturni program.

Najprva je zaplesala seniška odrasla folklor, štera ima doste mladi članov. Za njimi so plesali šaularge. Med temi plesi pa za tem so mlajši recitali eno vogrsko pa eno slovensko pesem. V programi ji gorstau-pila seniške skupina »Atomik harmonik«. V tej skupini so pele 3 dekle: Barbara Gyeček, Barbara Laczo, Brigita Voura, pa en lūškani, korajžen fantič: Szilárd Gyeček. Lidge so njim fejs ploskali. Program sta končala harmonikaša, bratranca: Krištof in Benjamin Sukič. Od 13. vōre tadale sta špilala Jani

in Adam. Lidge so dobili obed pa eno pijačo vcūj. Leko so küpli tūdi langoš, pa vsefele za mlajše. Za nji so gorpost-

vilil razne igrače, gde so se leko čujskali pa skakali cejli den. Iz sosednje Slovenije, iz Doliča so prišli gasilci pa harmonikaške, pa so uni tō spejali pa špilali. Tak, ka so se lidge dobro počū-

tili. Prauti večera je gorstau-pila ena vogrska skupina: SorryN 2003 Bt. in en par je prišo plesat iz plesne skupine Savaria.

Onadva sta zelo lepo plesala in lidam se je tau tō fejs vidlo. Večer je bila veselica, gde so plesali većinoma mladi, pa dosta nji je bilau iz sosednji vasnic tō.

Agi Hanžek

... DO MADŽARSKE

Z začetkom novega šolskega leta brez službe več kot 8000 učiteljev

Po podatkih šolskega ministrstva je ostalo do začetka šolskega leta brez službe 8850 vzgijiteljic, učiteljev in srednješolskih profesorjev. 2638 se jih je upokojilo ali jim je potekla pogodba za določen čas, dejansko brez službe je 6218 učiteljev. (V prejšnjem šolskem letu so delali v šolstvu 182504 pedagogi.) Šole so ukinile kakih 1400 delovnih mest, za katere že dalj časa niso našle ustreznega kadra. Podatki še niso končni, kajti veliko samouprav do 31. avgusta ministrstvu ni posredovalo podatkov o dejanskem stanju na šolah.

V središču Železne županije je bilo ukinjenih 110 pedagoških delovnih mest, dejansko brez službe je ostalo 37 učiteljev.

Vlada ne bo znižala DDV-ja

Vlada se je na seji 5. septembra odločila, da ne bo znižala DDV-ja nekaterih prehrabnenih artiklov (predvsem mesa in mesnih izdelkov), kajti letni dvig cene prehrabnenih artiklov ne bo dosegel 20-odstotne psihološke meje. Cene v tem letu naj bi narasle od 10 do 15 odstotkov, meso in mesni izdelki od 6 do 8 odstotkov, moka kot osnova za kruh pa za dva odstotka.

Programi, prireditve

- 15. septembra bo Komorni pevski zbor Zveze Slovencev iz Monoštra nastopil na občinskem prazniku občine Gornji Petrovci. Prireditve bo v Stanjevcih.
- Na isti dan pripravlja Društvo za lepšo ves Števanovci Festival buč, na prireditvi bodo nastopile naslednje Zvezine skupine: otroški folklorni skupini iz Števanovcev in Sakalovcev ter ljudske pevke iz Števanovcev.
- 22. septembra se bo na Gradu na Goričkem odprla razstava »Po sledih porabskih in prekmurskih Slovencev«. Na otvoritvi bo nastopila sakalovska folklorna skupina.

Malo podjetje v Sakalovcih

Pred tremi tedni sem bila na dnevu družin v Sakalovcih. Program je bil organiziran pri stavbi nekdanje osnovne šole. Medtem ko sem slikala otroke, sem obujala lepe spomine

včasih se je učitelj kregal z nami, tukaj smo položili temelje kasnejših prijateljstev in ljubezni. (O, tisti lepi časi.) Kako se je vse spremenilo. In ne samo v našem življenju,

obrat, v katerem izdelujejo jedilne liste in vinske karte.

Podjetje Uhl (ime je dobilo po šefu, Haraldju Uhlju) deluje od leta 1982 in je danes vodilno na področju izdelovanja jedilnih listov in vinskih kart. Podjetje je začelo delovati v Nemčiji, potem pa se je širilo po Evropi. Trenutno ima sedež v Avstriji, v Langenwangu. Na Madžarskem ima samo eno hčerinsko podjetje v Sakalovcih in trenutno zagotavlja pet delovnih mest.

Šla sem pogledat, kaj točno delajo v tem obratu. Šefinja, ki me je sprejela, je bila zelo vesela in prijazna. V Sakalovcih delajo zunanjo stran oziroma ovitek jedilnega lista. Bila sem presenečena, da imajo samo dva stroja in vse ostalo izdelujejo ročno. Ženske, ki tam pridno delajo, so mi pokazale, kako naredijo iz kartonske lepenke lepi jedilni list. Od izmerjenja prek lepljenja ovitkov celo do »podkovanja« (sarkazás), kar pomeni, da na štiri koticke dajo pozlačene okraske. Izdelke še

pošljejo nazaj v Avstrijo, kjer jih dokončajo in potem bo restavracija dobila naročene izdelke.

Prej sem že omenila, da imajo samo dva stroja. S prvim

zaprla vrata šole. »Tega učitelji ne slišimo radi,« mi je rekel.

Seveda je bila za vas tragedija, ko smo izvedeli, da je treba šolo zapreti. Ampak zaradi finančnih problemov občine

Nekaj ljudi je vseeno našlo delo v tem malem obratu

Ovitki za jedilne liste

s svojega otroštva. Prve tri razrede sem končala v osnovni šoli v Sakalovcih, ki so jo kasneje zaprli. Spomnim se, kako lepo je bilo hoditi sem, ko smo se vsako jutro zbrali in skupaj šli v šolo. V vsakem odmoru smo igrali zanimive igre, včasih smo se kregali,

ampak tudi v stavbi, ki je bila nekdaj naš drugi dom.

Šolo so leta 2001 zaprli zaradi nizkega števila otrok. Mali so morali iti v monoštrsko osnovno šolo. Letos bodo začeli v Monoštru že 6. šolsko leto. Kako se je pa stavba spremenila! Namesto šole deluje danes

dajajo na koticke okraske, z drugim pa izdelajo lepilo, s katerim nalepijo ovitek.

Pogovarjala sem se tudi z nekdanjim učiteljem (Tibi bácsi), ki je učil skoraj petdeset let v sakalovski osnovni šoli, in mi je povedal, da je bil res žalosten, ko je slišal, da bodo

je bila to edina rešitev. Otroci zdaj hodijo v monoštrsko osnovno šolo, tukaj pa uspešno deluje obrat, ki ponuja delovno mesto domačinom, in mislim, da je to tudi pomemben vidik.

Foto in besedilo:
Lilla Fasching

Pismo iz Sobote

Lübe moje, dragi moji, vse se gnouk skonča. Tou vi gvüšno tō dobro vejte, zato mi tou nej trbej tumačiti, kak je s tejm pa zakoj je tou tak. Depa pri nas se je skončalo nika, ka so nisterni gvüšni bili, ka de dugo trpelo. Gučim vam od našoga kormanja. Najbole prejdjen na tom biciklini, ka je njegov kormanj ravno, nam je cejli čas gučo, kak so un pa njegov ministri najbole naprej valaun. Prej ka smo takšne dobre pa poštene eške nej nigdar meli, kak je zdaj mamo. Depa tak prejk nouči so edni od tej pošteni pa dobri več nej zavole pošteni pa dobri. Tisti, ka ravna kormanj na toum našom biciklini, ji je tazagno. Zdaj se je tak nagnouk vōpokazalo, ka so nej tak naprejvalaun bili, kak pa so nam gučali pa nam topli v glave. Vō se je pokazalo, ka dosta grejov majo pa dosta vejo lažati. Čiglij uni pravijo, ka je tou nej lažanje, liki je tou ovakšna istina. Mojga padaša Lajčija že nika dni trno mantra, kak de zdaj té naš biciklin ta-

dale pelo, če pa na njem fali eno par trno važni šrajfov, brezi steri se biciklin ne more geniti.

- *Vejn do ga tiskali, nej pa gonili,* - si je zbrodo na glas pa spiu svoj prvi špricer. - *Mogouče mo pa zdaj leko palik kadili v krčmej, ka je té ministar za zdravdje odleto. Ranč té, ka nam je doj zapovedo kaditi.*

- *Vej pa tou nika ne znamenjuje. Za njim gvüšno kakši takši pride, ka si kakšno nouvo modrijo vōzbrodi,* - je vđaro po šanki Pali pa naroučo nouvo rundo špricerov.

Tak je zdaj rejč šla tadale od toga, ka je leko ministar té ali pa kakši drugi, nam nede šlau boukše. Samo eške lagvejše je leko, smo si brodili vcejlak gnako. Kak bi si pa nej, vej pa vsikši od nas bi leko biu ministar, tak čedni smo gratali.

- *Pa če bi ge biu ministar... Ge bi napravu tak, ka bi meli najbole moderne poštuje v Evropi,* - je tumačo šoför Glajzi. - *Pa bi, če bi biu mini-*

ster za promet, bi zapovedo, naj se več po našoj Sloveniji ne vozijo tisti velki šleperi, liki bi vse dau gor na cug. Tak kak v Švajci. Vej bi njim ge pokazo, kak se tou dela!

Za njim je rešavo viske šoule eške vučitel Buncli, policaje pa bi na red vzeu indašnji policaj Vujsi. Ja, tak nagnouk se je v našoj krčmej najšlo čüda nouvi ministrov, ka bi leko brž vōminili té ministre, ka so mogli leteti. Pa bole so ojdli na šank špriceri, bole čedne pa moudre nouve ministre smo meli.

Gda sam prišo domou, so moji domaņji že spali. Na nogaj je bila samo eške moja tašča Regina, trno čedna ženska. Čüdno, kak če bi me čakala, ka domou pridem.

- *Čüj, kak de zdaj s tejm, ka so tej ministri odleteli. Vejn nede s toga kakša baja prišla,* - je rejsan stra mejla v očaj. - *Ka pa če té naš najbole prejdjen šké vse ministre tazagnati, ka de samo un eden pa edini na toum našom kormanji. Tou de leko kakše*

fele diktatura.

Nete vōrvali, depa nagnouk me je nika stisnolo pri srceji. Ka pa, če si moja tašča Regina, trno čedna ženska, brodi po istini? Ja, vse tou mi je ojdlo po glavej skur cejlo nouč. Tisti špriceri pa so se tak nagnouk razkadi-li, kak bi je nigdar sploj nej bilou. Od svoji strajov sam na drugi den gučo v našoj domanjoj krčmej. Čüdno so me gledali pa se spitavali, če živem na Marsi ali pa na Zemlej.

- *Vej je pa diktatura že cejli čas,* - so mi tumačili. - *Ministri so samo nikšne fele lafli, ka vse vküper vōvidi bole demokratično. Ovak pa se mora spunjavati njegva vola na Zemli. Eške malo pa de škeu, naj se spuni eške na nebi. Z ministri ali pa brezi nji!*

Ja, tou mi zdaj že eno par dni cinka v glavej. Zato se ne čütim najboukše. Na, vam pa želejm, naj mi ostanete lejpi pa zdravi.

Miki

OTROŠKI

VIKTOR+VIKTORIJA

EŠKE EDNIVA DVOJČKA

Viktor pa Viktorija sta dolgo brodila, ka sta samo univa dvojčka. Ka drugi dvojčkov ranč nega na toum svejti. Dokejš sta nej vidla pa spoznala Petra pa Pavla. Depa njiva sta bila ovakšna dvojčka. Vcejlak načišna dvojčka! Viktor pa Viktorija sta dvojčka kak brat pa sestra. Pa če jiva pogledneš, sta si spoj nej gnakiva. Na, tistiva brata, dvojčka Peter pa Pavel, pa sta vcejlak gnakiva. Tak sta gnakiva eden drugomi kak djajce djajci. Lidge spoj ne poumnijo, steri je steri. Samo od njiva mama se nigdar ne zmejša. Vsigdar vej, steri je gé Peter pa steri Pavel. Eške od njiva ata se tü pa tam zmejša pa Petra pozove z imenom Pavel ali pa Pavla pozove za Petra. Nej čüdno, ka sta dvojčka Viktor pa Viktorija sta tö nej ginau vedla, steri je steri.

Pa eške mama njiva je oblačila oba gnako. Zato je Viktora dun nika migalo.

- Čüjta, - jiva je pito. -Vüva se nigdar ne zmejšata? Vsigdar vejta, steri je Peter pa steri je Pavel?

- Gvüšno, ka vejva, - sta se čüdivala pitanji. -Kak bi pa nej vedla za svoje menje?

Rejsan! Kak bi človek nej vedo, kak njemi je ime? Depa Viktorijo je migalo nika drugo.

- Müva sva tö dvojčka gé. Depa ovakšna dvojčka, kak sta vüva. Ge sam starejša od Viktora. Za sedem minutov. Sto pa je od vaja starejši? Ali pa sta se narodila oba nagnouk?

- Ge, Peter, sam gé starejši od Pavla za dvanajset minutov. Tou, ka sam starejši, se trno dobro vidi. Ge sam starejši pa zato bole čeden. Vej se pa vidi, ka nej?

- Od gda pa si ti bole čeden, kak pa ge, - se je zglaso tisti, ka njemi je ime Pavel. - Vej se pa vej, ka smo dvojčki, kak müva, gnaki pa gnako čedni tö.

- Na, vredi! Te sam pa starejši. Tou je pa gvüšno istina, - se je nej dau dojpoglednoti Peter.

Pa si je nej tou dopüsto Pavel tö. Pa znouva Peter, pa Pavel, Peter, Pavel.... Viktor pa Viktorija sta pomalek, skur po prstaj odišla vkraj od Petra pa Pavla. Njiva pa sta eške tadale tirala vsikši svojo prvico, vsikši svojo istino.

- Vejš ka, draga sestra?

- Ka, dragi brat?

- Aj bou Peter ali pa Pavel, meni je vseeno gé. Eške zdaj ne vej, steri je steri. Raj ostanen Viktor pa raj mam, ka si ti Viktorija. Ti si bar daš valati, ka sam ge čednejši od tebe, vseeno ka si starejša od mene.

Po tejm sta gratala ranč takšiva kak Peter pa Pavel.

Eden si je nej dau valati. Kak bi si pa, vej sta pa Viktor pa Viktorija dvojčka, ka nej?

Miki Roš

TRIJE KMEČKI SINOVI

Nekoč je živel kmet, ki je imel tri sinove. Vsako noč mu je nekaj raztrosilo oslico slame. Kaj naj stori? Podje so že bili veliki. Najmlajšega so zavrgli, niso ga spoštovali, moral je ležati v hlevu kot kak pujs, ker so ga imeli za norega. No, potem je najstarejši sin rekel, da bo šel stražit ob oslici. Takole na večer je prišel k oslici pa se usedel, da bo jedel. Izpod oslice pride miška pa mu pravi: »No, pa si tukaj!«

»Tukaj sem, tukaj!«

»Tudi meni kaj daj, ker sem lačna!«

»Še zame ne bo dovolj, ker malo imam,« pravi in miš nažene. Potem sedi pa straži. Ko je polnoč, ga premaga spanec in zaspi. Na zranjak se prebudi, oslica pa je vsa razkopana. Tako je najstarejši sin ni obvaroval.

Nakar je srednji brat rekel, da bo zvečer on šel stražit.

»Če ti nisi mogel ovarovati oslice, jo bom pa jaz,« pravi. Toda temu se je pripetilo enako. Miš je spet prišla in tudi srednji brat ji ni dal jesti. Na zranjak je oslica spet bila razkopana.

Potem na tretji dan nori, najmlajši brat pravi: »Danes zvečer bom jaz šel stražit. No, bom že videl, če oslica ne bo ostala cela!«

»Ti, saj si nor! Le leži v pepelu in slami! Kaj bi pa rad?« mu pravita starejša brata.

Oče pa pravi: »Pustita ga, naj gre pa poskusi! Lako, da se njemu posreči.«

Res, zvečer gre najmlajši brat. Usede se pri oslici. Vzame predse jesti. Miška spet pride pa mu pravi: »No, spet si tukaj?«

»Tukaj sem, tukaj!«

»Tudi meni daj kaj jesti!«

»Hja, moj bog, saj pa mi je mati iz pepela spekla pogače, tega miši ne morejo jesti.«

A ji je vseeno dal pa sta jedla. Potem mu miška pravi: »Ko bo polnoč, pridirja bakreni konj. Ti stoj pri oslici, zgrabi konja za uzdo pa skoči nanj. Ne izpusti ga, vse dokler ti ne obljudi, da ne bo več razkopaval oslice.«

Zares, tako je bilo. Ko je bila polnoč, je priběžal bakreni konj. Najmlajši sin ga je zgrabil za uzdo, skočil nanj pa ga ni spustil, dokler mu ni obljudil, da oslice ne bo nikoli več razkopal. Obljudil

mu je bakreno obleko pa mu dal palico. Če bo hotel kam iti ali bo v nevolji, naj s palico poropata in konj pridirja k njemu domov. Potem je konja spustil. Že je minilo več ur, že se je danilo. Najmlajši brat gre domov.

Zazranka brata gledata pa vidita, da oslica stoji.

Naslednjo noč spet gre stražit najmlajši brat. Zdaj mu je miška rekla: »Zdaj pridirja srebrni konj, ki bo malo bolj isker. Ti stoj pri vogalu oslice pa ga ujemi za uzdo. Ne izpusti ga, dokler ti ne obljudi, da oslice več ne raztrosi.«

Zares, tako je bilo. Ko je prišla polnoč, pridirja konj, pojep stoji na vogalu pa ga zgrabi za uzdo, ne pusti ga z mesta. Minilo je nekaj ur, konju je že trda predla pa je moral obljuditi, da oslice nikoli več ne bo razkopal. Dal mu je palico, če bo v nevolji, naj se zmislj nanj pa s palico poropata. Najprej bo dobil srebrno obleko, potem pa se še konj pojavi pred njim.

Gre domov. Oslica je ostala cela. Na tretji večer mu je mati spekla že boljše pogače. Če zdaj obvaruje oslico, potem je nihče več ne razmeče.

Zdaj pa je prišel zlati konj. Pojep je spet stal na vogalu oslice pa tudi zlatega konja ujel za uzdo. Ni ga spustil, dokler mu ni obljudil, da ne razmeče več oslice. Konj mu da zlato palico, mu obljudi zlato obleko pa pomoč, če bo v nevolji.

Zazranka so bili radovedni pa so šli pogledat.

»Hja, podje, oslica vam stoji! Oslica stoji!«

Pojep pa je šel domov pa se usedel v pepel, ni se prevzel, še naprej je ležal v plevah in slami.

V deželi je vladal kralj, ki je imel hčer. Napočil je čas, ko so ji iskali ženina. Na visoki planini je bil visok, visok stolp. Kralj je uredil, da so postavili nanj zlato kroglo. Naznanil je, da bo mož njegove hčere tisti, ki to kroglo sname s stolpa. Tri dni je trajalo. Naznanili so, naj pridejo podje pa se pomerijo, kateri bo boljši. Podje so se pripravljali. Čistili so konje pa jih krasili s trakovi in šopki rož. Tudi starejša brata sta šla.

Hja, kako bi pa konji mogli skočiti tako visoko! Pet metrov, tako visoko niso mogli.

Najmlajši brat pa s palico enkrat udari ob tla. Bakrena obleka in konj pridirjata, obleče se, zajaha konja in gre. Skočil je do polovice stolpa pa odpadel.

Naslednjega dne so se spet zbrali, še več pojbov pa ljudi. Spet nobeden ni mogel sneti s stolpa zlate krogle. Najmlajši brat pa udari ob tla s srebrno palico. Pokazala se je srebrna obleka, oblekel se je, sedel na srebrnega konja in pojezdil. Konj je visoko skočil, že se je dotaknil zlate krogle, a je ni mogel sneti. Spet je odpadel.

Zvečer sta si njegova brata izbrala najboljša konja, češ da bosta to pot zmagala. Česala, čistila sta ju pa to in ono.

»Spoznal sem, kako je moč zmagati,« jima pravi najmlajši.

»Ti si spoznal! Kaj bi pa ti spoznal? Saj si nor,« mu pravita brata. Tretjega dne podje spet gredo. Skačejo, ker bi radi sneli kroglo. Napočila je ura, najmlajši brat udari ob tla z zlato palico. Zlata obleka in konj se prikazeta, obleče se, skoči na konja pa zdirja. Visoko skoči, sname zlato kroglo pa oddirja. Ljudje so strmeli. Nihče ni vedel, kje je. Iščejo ga. Vojaki vsakega povprašajo po njem, pregledajo vsako hišo.

Naposled pridejo k hiši, kjer je pojep bil doma. Vse preiščejo. Povprašajo starejša brata. Nikjer ga ni bilo.

»Drugih ni pri tem hramu?« vprašajo vojaki.

»Eden je še, a je malo neumen, samo v svinjaku in v pepelu leži, ta gvüšno nima zlate krogle,« pravita brata.

Stopijo v svinjak in razmečejo njegove stvari po tleh. Hja, on je imel zlato kroglo. On je bil. Joj, podje so samo gledali. Najmlajši pa je poropotal z zlato palico, pridirjal je konj, oblekel si je zlato obleko pa odjezdil na kraljev dvor. Kralj mu je dal hčer za ženo. Veliko gostüvanje so služili. No pa ešte dandanes živijo, če niso umrli.

(Pravljica iz zbirke *Kraljič pa lejpa Vida*, avtorja Karla Kraljcarja.)

KAUT

MLAŠEČI

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.25 OSMI DAN, 11.55 MILIJONAR Z JONASOM, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 DUHOVNI UTRIP, 13.40 KNEZ IN DEKLE, NEMŠ. NAD., 14.25 SLOVENSKI/PORABSKI UTRINKI, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 BABAR, ZLATNIK, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: MOJSTER, 16.25 V DOTIKU Z VODO, AVSTR.-NEMŠ. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 NAJVEČJE NOBELOVE USPEŠNICE, 17.40 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 18.40 KARLI, RIS., 18.45 PUJSA PEPA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 ZVESTI PRIJATELJI, OTR. NAD., 20.35 NA ZDRAVJE! 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.15 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 1.10 DNEVNIK, 1.45 INFOKANAL

PETEK, 14.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.25 EVROPSKI MAGAZIN, 12.55 DIAGONALE, 13.45 ALI JE PILOT V LETALU?, AM. FILM, 15.10 ŠPORT ŠPANS, 15.40 MOZAIK, 16.35 ADIJO, PLANET PLUTON, ANG. ZNANSTV. ODD., 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 PRIMORSKI MOZAIK, 18.35 PESEM ZVONOV, DOK. FELJTON, 19.00 LADY CHATTERLEY, ANG. NAD., 20.00 ATLETIKA - ZLATA LIGA, 22.30 TO NI LJUBEZENSKA PESEM, ANG. FILM, 0.00 SKUŠNJAVA, AVSTR. FILM, 1.35 8 X 45: VOLČJA NOČ, AVST. NAN., 2.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.45 INFOKANAL

SOBOTA, 15.09.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.25 POLNOČNI KLUB, 11.40 TEDNIK, 12.40 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.00 VRNITEV PRIMORSKE K MATIČNI DOMOVINI, PRENOS PROSLAVE S TATER V BRKINI, 14.20 BOMBAY CALLING, ŠVEDS. FILM, 15.55 VRTILJAK, 16.35 PRVI IN DRUGI, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.20 VRTILJAK, 18.40 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, EUTRINKI, 19.55 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 21.00 4400 POVRATNIKOV, AM. NAD., 22.00 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.35 HRI-BAR, 23.35 DEADWOOD, AM. NAD., 0.30 NARKO, AM. FILM, 2.10 DNEVNIK, 2.30 INFOKANAL

SOBOTA, 15.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 9.15 SKOZI ČAS, 9.25 VROČI STOL, 10.20 PRIMORSKI MOZAIK, 10.50 PLUK, NIZ. FILM, 12.55 ŠPORT, 20.00 NORA HIŠA, FRANC.ŠPANS. FILM, 21.55 ALPE-DONAVA-JADRAN, 22.30 PRVI IN DRUGI, 22.50 TI LAHKO REČEM LJUBA NOČ?, IT. TV FILM, 0.25 HUFF, AM. NAD., 1.15 POKVARJENA DEKLETA, ANG. NAD., 2.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.30 INFOKANAL

NEDELJA, 16.09.2007, I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.50 SLEDI, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJADUHA, 12.00 LUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 NA ZDRAVJE!, 14.30 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 NLP, RAZVEDRILNA ODDAJA, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 KRAVICA KATKA, RIS., 18.45 OZI BU, RIS., 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 19.55 LA VIE EN ROSE, MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV 2007, 21.40 NEVIDNI TERITORIJ MARKA PELJHANA, PORTRET MARKA PELJHANA, 22.30 ARS 360, 22.50 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.15 PERSONA, ŠVEDS. FILM, 0.35 DNEVNIK, 1.00 INFOKANAL

NEDELJA, 16.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 7.30 SKOZI ČAS, 7.40 VRNITEV PRIMORSKE K MATIČNI DOMOVINI, POSNETEK PROSLAVE S TATER V BRKINI, 8.50 PRVI IN DRUGI, 9.10 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 10.15 KONCERT FOLKLORNE SKUPINE TINE ROŽANC Z GOSTI, 10.50 MED VALOVI, 11.20 GLOBUS, 11.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, 12.55 ŠPORT, 15.00 ATLETIKA - ZLATA LIGA, FINALE, 16.15 ŠPORT, 17.00 KONJENIŠTVO - GRAND PRIX V PRESKAKOVANJU OVIR, 18.00 ŠPORT, 18.30 NOGOMETNA ODDAJA, 19.30 ATLETIKA - ZLATA LIGA, 20.30 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 21.15 EP V KOŠARKI (M), 23.30 SVETOVNI POKAL V GORSKEM TALEARSTVU, 0.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.30 INFOKANAL

PONEDELJEK, 17.09.2007, I. SPORED TVS

6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 NATIONAL GEOGRAPHIC, AM. DOK. SER., 12.00 ŽIVLJENJE JE VREDNO LE, ČE JE POEZIJA - PORTRET PESNIKA ERVINA FRITZA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 LA VIE EN ROSE, MEDNARODNI VEČER ŠANSONOV 2007, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 MEDVEDEK, RIS., 16.05 MOZART: POTOVANJA, 16.20 BESEDI NA SLEDI, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.40 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 18.30 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 ELI IN FANI, RIS., 18.45 ADI V MORJU, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 VROČI STOL, 21.00 KNEZ IN DEKLE, NEMŠ. NAD., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PODOBA PODOBE, 23.25 FESTIVAL LJUBLJANA 2007: LOS ROMEROS, 0.25 PLANET ZEMLJA, POŃ., 1.15 DNEVNIK, 1.50 INFOKANAL

PONEDELJEK, 17.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 8.50 NLP, RAZV. ODD., 12.30 VRTILJAK, IZBOR, 15.00 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 15.45 OSMI DAN, 16.15 ARS 360, 16.30 ALPE-DONAVA-JADRAN, 17.00 MOZAIK, 18.00 POROČILA, 18.15 ŽIVLJENJE SVETNIKOV, KAN. NAD., 20.00 DOGODKI, KI SO VZNE MIRILI SVET, ANG. DOK. SER., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 FARAONI - SKUPAJ 40 LET, POSNETEK KONCERTA, 23.20 BISERI SABAJSKE KRALJICE, ŠVEDS.-ANG. FILM, 1.20 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.50 INFOKANAL

TOREK, 18.09.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 11.05 PLANET ZEMLJA, ANG. POLJ. SER., 12.00 NEVIDNI TERITORIJ MARKA PELJHANA, PORTRET MARKA PELJHANA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.25 VROČI STOL, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TROJČICE: TRIJE PRAŠIČKI, RIS., 16.05 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM JESENSKO JUTRO, 16.15 KOŽA, DLAKA, PERJE, DOK. NAN., 16.20 HOTEL OBMORČEK: PLESNO TEKMOVANJE, RIS., 16.35 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 SPUST PO MURI, DOK. ODD., 18.00 RESNIČNA RESNIČNOST, 18.30 ŽREBANJE ASTRA, 18.40 FRANCČEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 PIRAMIDA, 21.00 MEDNARODNA OBZORJA: RUANDA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 VEČINA VESOLJA MANJKA, ANG. ZNANSTV. ODD., 23.50 ŽIVLJENJE, KI TE ČAKA, ŠPANS. FILM, 1.40 RESNIČNA RESNIČNOST, 2.10 DNEVNIK, 2.45 INFOKANAL

TOREK, 18.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 13.35 DOBER DAN, KOROŠKA, 14.05 GLAS(BE)NI VEČERI NA DRUGEM: FARAONI - SKUPAJ 40 LET, POSNETEK KONCERTA, 15.00 STUDIO CITY, 16.00 SLEDI, 16.30 MOZAIK, 17.25 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 POROČILA, 18.05 KALEJDOSKOP, 18.30 AKTUALNO, 19.00 VALERIJA HEYBAL, PORTRET SOPRANISTKE, 20.00 MUZIKAJETO: ROCK'N'ROLL, 20.25 GLOBUS, 21.00 GLASBA LJUBEZNI - DEBUSSY, FRANC.-NEMŠ. NAN., 22.35 BLACKJACK, ANG.-AVSTR. NAD., 0.05 SLOVN: UMOR NE ZASTARA, NEMŠ. NAD., 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

SREDA, 19.09.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.35 KNJIGA MENE BRIGA, 11.00 SPUST PO MURI, DOK. ODD., 11.30 RESNIČNA RESNIČNOST, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ARS 360, 13.35 PODOBA PODOBE, 14.00 MEDNARODNA OBZORJA: RUANDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.4 MOBY DICK IN SKRIVNOST DEŽELE MU, RIS., 16.05 POD KLOBUKOM: ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU, 16.40 MERLIN, ČUDEŽNI KUŽA, RIS., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 ULICA SANJ, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 SREDINA FILMSKA USPEŠNICA: CARLIN SEZNAM, ŠVIC. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.05 OMIZJE, 0.20 Z VAMI, 1.15 DNEVNIK, 1.55 INFOKANAL

SREDA, 19.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 12.00 SKRIVNOSTI DIVJINE, JAP. POLJ. SER., 12.30 HRI-BAR, 13.30 LJUBLJANA PRESTOLNICA EU, KVIZ, 14.35 MOZAIK, 15.30 DOGODKI, KI SO VZNE MIRILI SVET, ANG. DOK. SER., 16.25 TENIŠKI TURNIR WTA, 18.50 DOKUMENTARNA ODDAJA, 20.00 TARČA, 21.30 TURBOFOLK POD TRIGLAVOM, DOK. FELJTON, 21.55 SLUŽKINJI, TV PRIREDBA PREDSTAVE AGRFT, 22.50 ZORAN ŠKRINJAR INTERNATIONAL JAZZ CONNECTION, 23.30 SKRIVNOSTI DVORNIH PREVRATOV, RUSKA NAD., 0.50 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.15 INFOKANAL

ČETRTEK, 20.09.2007, I. SPORED TVS

6.10 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.40 Z VAMI, 11.35 OMIZJE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 ZVESTI PRIJATELJI, OTR. NAD., 13.50 PIRAMIDA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 SREBRNOGRIVI KONJIK, RIS., 16.05 KRATKI IGRANI FILM EBU, 16.20 ENAJSTA ŠOLA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 ŠTAFETA MLADOSTI, 18.15 DUHOVNI UTRIP, 18.30 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 EDO IN MEDO, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 19.55 MILIJONAR Z JONASOM, 20.55 TEDNIK, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.30 KNJIGA MENE BRIGA, 23.55 OČE, ANG. TV FILM, 1.15 DUHOVNI UTRIP, 1.30 DNEVNIK, 2.10 INFOKANAL

ČETRTEK, 20.09.2007, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, TV PRODAJA, 13.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 13.30 KALEJDOSKOP, 14.00 AKTUALNO, 14.25 GLOBUS, 14.55 MOZAIK, 15.50 POMAGAJMO SI, 16.25 TENIŠKI TURNIR WTA, 18.45 EVROPSKI MAGAZIN, 19.15 KONCERT FOLKLORNE SKUPINE TINE ROŽANC Z GOSTI, 20.00 MARIA CALLAS - PRED 30 LETI, FRANC. DOK. FILM, 21.30 JASNOVIDKA, AM. NAD., 22.10 SCHULTZE GRE NA JUG, NEMŠ. FILM, 0.00 SEDMI PEČAT, ŠVEDSKI FILM, 1.35 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 2.00 INFOKANAL

RAZSTAVA DVEH ZANIMIVIH KIPARJEV-SLIKARJEV V MONOŠTRU

7. septembra so v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru odprli razstavo slikarjev in kiparjev Milana Špringerja in Lada Lisjaka. Oba sta člana Društva likovnikov v Ljubljani in se z umetnostjo ukvarjata ob poklicu. Milan Špringer je profesor elektronike, Lado Lisjak pa inženir informatike. Lado Lisjak se je že v otroških letih začel ukvarjati s slikarstvom in kiparstvom. Veliko njegovih del je bilo že takrat razstavljenih. Z likovno ustvarjalnostjo se je začel ponovno aktivno ukvarjati šele leta 1986. Pridružil se je Društvu likovnikov v Ljubljani in se je izobraževal na njihovem tečaju risanja. Zadnje čase ga

nih ženstvenih detaljev, kot torzo,« je zapisal profesor dr. Mirko Juteršek. Milan Špringerja je s kiparstvom seznanil in ga zanj navdušil kipar Aleksander Kovač. Z umetnostnim ustvarjanjem se je začel ukvarjati leta 1985. Nekaj let se je iskal, okrog leta 1992 je pa ugotovil, da ga najbolj privlači kiparstvo. Zadnja leta se specializira tudi v slikarstvu, predvsem v akrilni tehniki in pastelu. Onem piše likovni kritik Jasna Merku iz Trsta naslednje: »Slikarska dela so izdelana s tehniko pastela, akrila v mehkih barvnih prehodih. Paleta hladnejših tonov in svetlostni kontrasti ustvarjajo določen dramaturški

pa bolj privlači kiparstvo, čeprav misli, da je bolj slikar. »Kipar Lado Lisjak iz ploščice voska oblikuje in nato preljuje v bron lupino, ki s posameznimi poudarjenimi čutnimi okroglinami in detalji, ob pritegnitvi domišljije, jasno asocira na golo žensko telo. Spominja na ženski akt, ki si ga glede na likovno rešitev, zamišljamo ob skoposti uporablj-

naboj in poudarjajo ekspresivnost. Oblikovne rešitve ustvarjajo določeno lirčno atmosfero. Kipi izrazito pokončnih oblik so stilizirani, mejijo na abstrakcijo; tako poudarjajo vertikalne osi kot sporočilnost motivike izražata Špringerjevo strmljenje po iskanju duhovnih vrednot v človekovi razpetosti med zemeljsko telesnostjo in neotipnostjo neba.«

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE PRINT d.o.o.
Lendavska 1; 9000 Murska
Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo
Urada RS za Slovence v zamejstvu
in po svetu ter Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine na
Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno
2.600 HUF, za Slovenijo 22
EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB